

Voorzitter

over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda en gezamenlijk te behandelen met wetsvoorstel 25507 (Wijziging van de Wet assurantiebemiddelingsbedrijf teneinde het begunstigingsverbod te doen vervallen) het wetsvoorstel Wijziging van de Wet Assurantiebemiddelingsbedrijf naar aanleiding van het project Marktwerving, deregulering en wetgevingsskwaliteit, alsmede naar aanleiding van een evaluatie van de doelmatigheid van de wet (26531).

Ik stel voor, te behandelen donderdag 11 november bij het begin van de vergadering:

- het wetsvoorstel Wet tot herstel van de Wet van 1 juli 1999 houdende wijziging van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (Stb. 302) (26844);
- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet bodembescherming (bijstellen van de financieringssystematiek en wegnemen van enkele onvolkomenheden) (26718);
- het wetsvoorstel Wijziging van de Werkloosheidswet in verband met wijziging van de instroom in de wachtgeldfondsen alsmede enkele andere wijzigingen in de Werkloosheidswet (26726);
- het wetsvoorstel Verbetering van een aantal wetten (Veegwet SZW 1999) (26722).

Ik stel voor, dinsdag 9 november te stemmen over de moties ingediend bij de behandeling van de nota Arbeid en zorg, te weten:

- de gewijzigde motie-Busseemaker/Schimmel over beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt (26447, nr. 27);
- de motie-Bijleveld-Schouten over ontheffing van de sollicitatieplicht (27447, nr. 18);
- de motie-Bijleveld-Schouten over aanbod van scholingstrajecten (26447, nr. 19);
- de motie-Bijleveld-Schouten over betaald kraamverlof voor vaders (26447, nr. 21);
- de motie-Schimmel over arbeid en zorg in het kader van het nieuwe

belastingstelsel (26447, nr. 22);

- de motie-Van Gent over uitbreiding van het zorgverlof (26447, nr. 23);
- de motie-Van Gent over het aantal dagen voor zorgverlof (26447, nr. 24);
- de motie-De Wit over afzien van de arbeidsplicht (26447, nr. 26).

Ik stel voor, dinsdag 16 november te stemmen over de moties ingediend bij de behandeling van de landbouwbegroting, te weten:

- de motie-Th.A.M. Meijer over een eerste nota Nationaal landbouwbeleid (26800-XIV, nr. 12);
- de motie-Th.A.M. Meijer c.s. over afzien van een generieke korting voor de sector varkenshouderij (26800-XIV, nr. 13);
- de motie-Th.A.M. Meijer c.s. over onderzoek naar nitraat (26800-XIV, nr. 14);
- de motie-Th.A.M. Meijer c.s. over sociaal flankerend beleid (26800-XIV, nr. 15);
- de motie-Waalkens over een agrarische hoofdstructuur (26800-XIV, nr. 16);
- de motie-Waalkens c.s. over biologische landbouw (26800-XIV, nr. 17);
- de motie-Swildens-Rozendaal/Augusteijn-Esser over de herinrichting van Midden-Delfland (26800-XIV, nr. 18);
- de motie-M.B. Vos over het nieuwe natuurbeleidsplan NBL-21 (26800-XIV, nr. 20);
- de motie-M.B. Vos over verdrogingsbestrijding (26800-XIV, nr. 21);
- de motie-Geluk c.s. over de fiscale stimuleringsregeling (26800-XIV, nr. 22);
- de motie-Geluk c.s. over versnelling van de herstructurering van de glastuinbouw (26800-XIV, nr. 23);
- de motie-Augusteijn-Esser c.s. over de EHS (26800-XIV, nr. 24);
- de motie-Augusteijn-Esser/Swildens-Rozendaal over een slibdepot in het IJsselmeer (26800-XIV, nr. 25);
- de motie-Stellingwerf c.s. over vasthouden aan Agenda 2000 bij de WTO-onderhandelingen (26800-XIV, nr. 26);
- de motie-Stellingwerf/M.B. Vos over alternatieven voor dierproeven (26800-XIV, nr. 27);
- de motie-Poppe over duurzame landbouw en schaalvergroting (26800-XIV, nr. 28);
- de motie-Poppe c.s. over belemmeringen voor jonge boeren (26800-XIV, nr. 30);

- de motie-Poppe c.s. over productie-beheersing (26800-XIV, nr. 31).

Ik stel voor, aan de orde te stellen in de vergadering van 30 november en 1 en 2 december de gezamenlijke behandeling van:

- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2000 (26800-XV);
- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Spaarfonds AOW voor het jaar 2000 (26800-E).

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Vos.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Voorzitter! Vanmiddag om 17.00 uur vindt er een overleg plaats met de minister van Buitenlandse Zaken. Dat overleg gaat over een resolutie die in de Verenigde Naties aan de orde zal komen. Deze resolutie heeft betrekking op een oproep tot stappen in de richting van kernontwapening. Wij zullen daar vanmiddag met de minister over spreken. Wij hopen uiteraard dat daar een goede uitslag uitkomt, maar mijn fractie acht het niet uitgesloten dat zij daar toch nog plenair over wil debatteren. Ik vraag de Kamer daar toestemming voor. Het is zelfs mogelijk dat wij daar vandaag nog over moeten stemmen. Ons is namelijk gebleken dat de stemming in de VN wellicht morgen of maandag al plaatsvindt. Dat betekent dat de Kamer vandaag tot stemming moet overgaan.

Mevrouw **De Boer** (PvdA): Voorzitter! Wij hebben dat overleg inderdaad vanmiddag. Wij hopen dat een stemming vanavond niet nodig is, maar het ziet er naar uit dat dit wel noodzakelijk is, omdat de VN misschien toch vrijdag vergadert. Ik onderschrijf het standpunt van mevrouw Vos.

De **voorzitter**: Ik heb begrepen dat de eindtijd van het algemeen overleg om 19.00 uur is gepland. Ik stel daarom voor, direct om 19.00 uur het tweeminutendebatje te houden. Na ommekomst daarvan kan er, als dat nodig is, meteen worden gestemd. Als het debatje niet nodig is, dan

Voorzitter

weet iedereen dat wel om 19.00 uur. Is dat wel het geval, dan is dat om een motie in te dienen, naar ik aanneem.

Ik stel dus voor, meteen na het debatje te stemmen en daarna de avondpauze te houden.

De heer **Weisglas** (VVD): Ik ga akkoord met uw voorstel, maar ik heb nog wel een vraag. Stel dat tijdens het algemeen overleg blijkt dat het niet nodig is om een plenair debat te houden. Uiteraard zijn niet alle leden van de Kamer aanwezig bij dat algemeen overleg. Ik zou het op prijs stellen als de fractie-secretarissen dan zo snel mogelijk te horen krijgen, via de griffie of op wat voor manier dan ook, dat het plenaire debat niet doorgaat. Dan kunnen wij de lichten voor onze leden weer op groen zetten.

De **voorzitter**: Ik neem aan dat mevrouw De Boer dit via de griffier kan regelen.

Mevrouw **De Boer** (PvdA): Dat kan ik zonder meer toezeggen.

Overeenkomstig het voorstel van de voorzitter wordt besloten.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (XII) voor het jaar 2000 (26800-XII);**

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Infrastructuurfonds voor het jaar 2000 (26800-A).**

(Zie vergadering van 3 november 1999.)

De **voorzitter**: Door mij zijn schriftelijke antwoorden ontvangen van de bewindslieden van Verkeer en Waterstaat op vragen gesteld in eerste termijn. Deze antwoorden zullen worden opgenomen in een bijvoegsel bij de Handelingen van deze vergadering.

(Het bijvoegsel is opgenomen aan het eind van deze editie.)¹

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

Minister **Netelenbos**: Mevrouw de voorzitter! Ik dank de woordvoerders voor hun inbreng in eerste termijn. Er zijn veel creatieve en constructieve ideeën ter oplossing van het mobiliteitsvraagstuk naar voren gebracht. Sinds afgelopen zomer is het motto van het kabinet "investeren in kwaliteit". Dat motto is bij uitstek van toepassing op Verkeer en Waterstaat. Investeren in kwaliteit betekent dat veiligheid op de eerste plaats komt. Daarnaast is er aandacht voor leerbaarheid en milieu en moet de mobiliteit in goede banen geleid worden.

De heer **Niederer** had het over het fundamenteel recht op mobiliteit. Ik vind deze uitspraak nogal grondwettelijk klinken. Ik spreek liever over het toestaan ervan, met de erkenning dat mobiliteit voor mensen uiterst belangrijk is. Sinds de uitvinding van het wiel is de mensheid zich steeds sneller en over steeds grotere afstanden gaan verplaatsen. Dit is zeker een verworvenheid. Tegelijkertijd is duidelijk dat niet elke vorm van mobiliteit op elke plek kan worden toegestaan. Wij moeten ook oog hebben voor de schaduwzijde.

Wij proberen een goede balans te bereiken. Daarop gelet, moeten er voortdurend keuzes gemaakt worden. In dat kader noem ik de drie b's van benutten, prijzen en bouwen, in die volgorde. Het spreekt voor zich dat eerst de benutting aan de orde komt. De heer **Niederer** heeft erop gewezen dat er in Nederland 105.000 km aan gemeentelijke wegen zijn. Ik heb begrepen dat hij er niet voor pleit om ook de rijkswegen tot die lengte uit te breiden. Dat zou een grote ramp voor ons land betekenen.

De heer **Niederer** (VVD): Ik zal inderdaad niet voorstellen om 105.000 km aan rijkswegen aan te leggen. Iets meer dan 2500 km zou ons echter buitengewoon aange-naam zijn.

Minister **Netelenbos**: Een investering van 2,5 mld. in acht benuttingsprojecten in de Randstad levert bijvoorbeeld een winst van 27% aan verkeerskundige capaciteit op. Voor het bouwen gelden andere cijfers. Uitvoering van acht dergelijke projecten in de Randstad kost 12 mld. en levert 57% meer capaciteit op. Investeren in benutting is financieel gezien veel interessanter.

De heer **Van Gijzel** heeft er terecht op gewezen dat iedere gulden maar één keer uitgegeven kan worden; us bin zunig, om het op z'n Zeeuws te zeggen. Benutten kan capaciteitsvergroting werken en is het meest kosteneffectief. Maar daar is ook wel weer een grens aan. Je kunt dat niet eindeloos doen, want op een gegeven moment ben je klaar met benutten. Dan zul je moeten kijken hoe je kunt prijzen om het gebruik te ontmoedigen en hoe je vervolgens eventueel moet bouwen. Deze volgorde is in ons beleid uitgewerkt en wij zullen dat ook doen in het NVVP.

De heer **Niederer** (VVD): Ik begrijp het betoog van de minister. Gisteren hebben wij benadrukt dat de package deal van de drie b's in samenhang moet worden gezien. Ik sprak over het meer naar voren halen van de b van bouwen; niet om bouwen het meest exclusieve te laten zijn, maar wel om het steeds in relatie tot de overige twee te zien. Dat is onze package deal. In zoverre verschillen onze opvattingen niet zoveel, maar het gaat erom het bouwen en verbreden van de wegen in relatie te zien tot het benutten van de reeds bestaande infrastructuur.

Minister **Netelenbos**: Wij doen alle drie. Benutten is het meest prijseffectief; vervolgens prijzen wij en daarna bouwen wij. Zoals bekend is, staat voor de komende tien jaar 72 mld. uit. Dat is een ongelofelijke hoeveelheid geld, waardoor enorm gebouwd kan worden. Ik kom daar later in mijn bijdrage nog verder over te spreken.

Ook innovatie is belangrijk, zoals door velen in de Kamer naar voren is gebracht. Gelukkig kan steeds meer gebeuren met ICT-toepassingen, ook als het gaat om het begeleiden en geleiden van mobiliteit. Verder noem ik nog het ondergronds bouwen, de telecomontwikkeling en de nationale chipkaart als voorbeelden van innovatie. Wij zullen daar veel aandacht voor moeten hebben.

Voorzitter! Dan de duurzame mobiliteit. De mobiliteit groeit explosief, groeit ook harder naarmate de economische groei groter is. Dat betekent dat wij op dit punt voortdurend inventief moeten zijn. Het betekent ook dat duurzaamheid een dominant thema dient te zijn in een land als Nederland. Wij moeten dus heel bewust keuzes